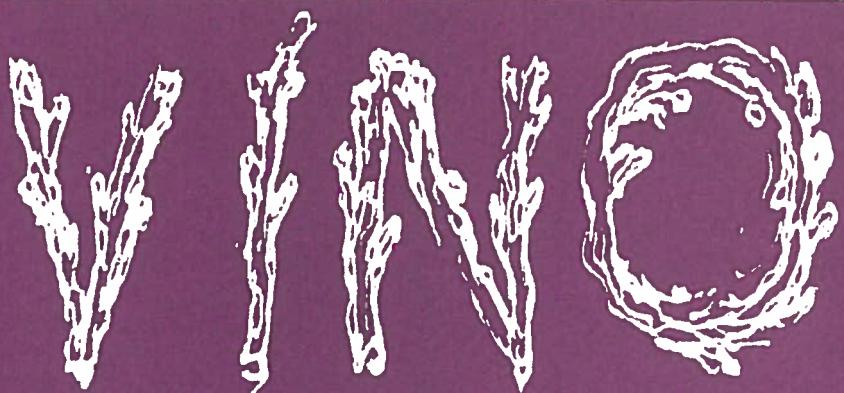

časopis pro současnou poezii

13

2 0 0 0

Autoři Psího vína (13)

B I B L I O G R A F I E

*Jean H. Kalif
Petr Čermáček
Jaroslav Žila
Gustav Erhart
Vojtěch Kučera
Milan Kozelka
Emil Juliš
Jaroslav Vlnka
Zuzana Ovšonková
Jozef Včela
Jan Tomandl
Petr Odehnal
Jana Michalcová
Miroslav Olšovský
Šimon Šafránek
Jiří Staněk
Kristián Murný
Filip Komorous
Stanislav Franczak
Jiří Kotouček
Maria Mistrioti
Viki Shock
Jiří Gold*

GLOSY • RECENZE • ZPRÁVY

• ANONCE

*Poezie (1969-1978) - J. Kovanda
Dodatek k poezii 1929-1938
- spisovatel Jaroslav Janouch
A být už zde - Petr Cekota
o Vojtěchu Kučerovi
Překážky položené vhodně?
- Ivo Harák o Vladimíru Křivánskovi
Beskydská poezie Jaroslava Žily
- Radek Václavík*

POZVÁNKA NA 2. BÁSNICKOU POUŤ
- PSÍ VÍNO V NEZDENICích -

Čtěte: DVA VEČERY

Emil Juliš, narozen 21. 10. 1920 v Praze, vydal sbírky básní *Progresívni nepohoda* (MF 1965), *Pohledná poezie* (SN 1966), *Krajina her* (MF 1967), *Vědomí možností* (SN 1969); *Nová země* (MF 1970, už nevyšla, vychází až v roce 1992 v Československém spisovateli). *Svět proměn* vydaný v roce 1994 v MF je výborem z jeho předchozích sbírek experimentální poezie nazývané též systémová.

Jean H. Kalif, člen literárního spolku Houby s woctem v Děčíně. Spolu s Františkem Řezníčkem vydali sbírku *Vohryzek a „O“*.

Jiří Kotouček, narozen 1928 v Brně, malíř, karikaturista žijící a tvořící v Bratislavě. Své básně publikuje časopisecky.

Milan Kozelka, narozen 1948 v Kyselce u Karlových Varů. Píše básně od sedesátých let, věnuje se performancím a kresbě, v poslední době videu. Svými pracemi je zastoupen v mnoha galeriích v České republice a v zahraničí. V roce 1999 vydal *Koně se zapřahají do bracích automati* (Votobia). Společně s Václavem Stratilem připravuje k vydání texty - přiběhy z performance „Zenové nekrology“.

Jana Michalcová, narodila se 21. února 1971 v Mostě. Publikovala v časopisech Tvar, Host, Spirála, Okruh, v Severočeském deníku atd., v almanáších Žleby, Máj. V roce 1996 vystála její básnická prvnina *Chytrá bládogvyně* (nakladatelství Protis), v roce 1995 v příloze Tvaru druhá sbírka *Tento způsob léta*.

Petr Odehnal, narozen 1976, vystudoval FFUP v Olomouci, zaměstnán v Městském muzeu ve Valašských Kloboukách. Dosud publikoval v kulturním čtvrtletníku ZVUK.

Zuzana Ovšonková, narozená 1981, žije „a býva na 13-stom poschodí, coho najváčšou výhodou je ničím nerušený výhled na Vysoké Tatry“ - v Popradě. Své básně a povídky tiskne časopisecky.

Šimon Šafránek píše hlavně anglicky, publikuje časopisecky - anglická internetová review Optimism.

Jan Tomandl, narozen 1980, student historie a žurnalistiky na MU v Brně, texty pocházejí z nepublikované sbírky *Svatozáře*.

Jozef Včela, žije v Košicích, původním povoláním projektant, debutoval v roce 1998 sbírkou *Spojenie*, dále vydal *Železné verše* (1999). Členem Spolku slovenských spisovatelů. Publikuje časopisecky - Dotyky, Slovenské pohľady, ve sborníku Pri prameni, almanachu Poézia (Odkaz Bratislava r. 1999), v Gorazdovom Literárnom Prešove 1998, 1999 aj.

Jaroslav Vlnka, narodený 18. 10. 1971 v Bánovciach nad Bebravou. Vyštudoval Filozofickú fakultu UK v Bratislavě. Učí na Pedagogickej fakulte UK. Publikoval literární kritiku a poéziu v časopisoch Dotyky, Romboid, Slovenské pohľady, Knižná revue, Pravda, Literárny týždenník, v Slovenskom rozhlase a inde.

Jaroslav Žila, narozen 1961, působí v Ostravě jako učitel. Vydal knihy: *Drápy kamenů* (1994), *Ostrava, oblézené město* (1995, společně s Viktorem Kolářem - fotografie, obě knihy v nakladatelství Sfinga) a *Nejstarší žena vsi* (2000, Host), ze které vybíráme. Publikoval též v řadě časopisů: Revolver revue, Landek, Alternativa, Host, Tvar.

Jean H. Kalif

27.07.2000

* * *

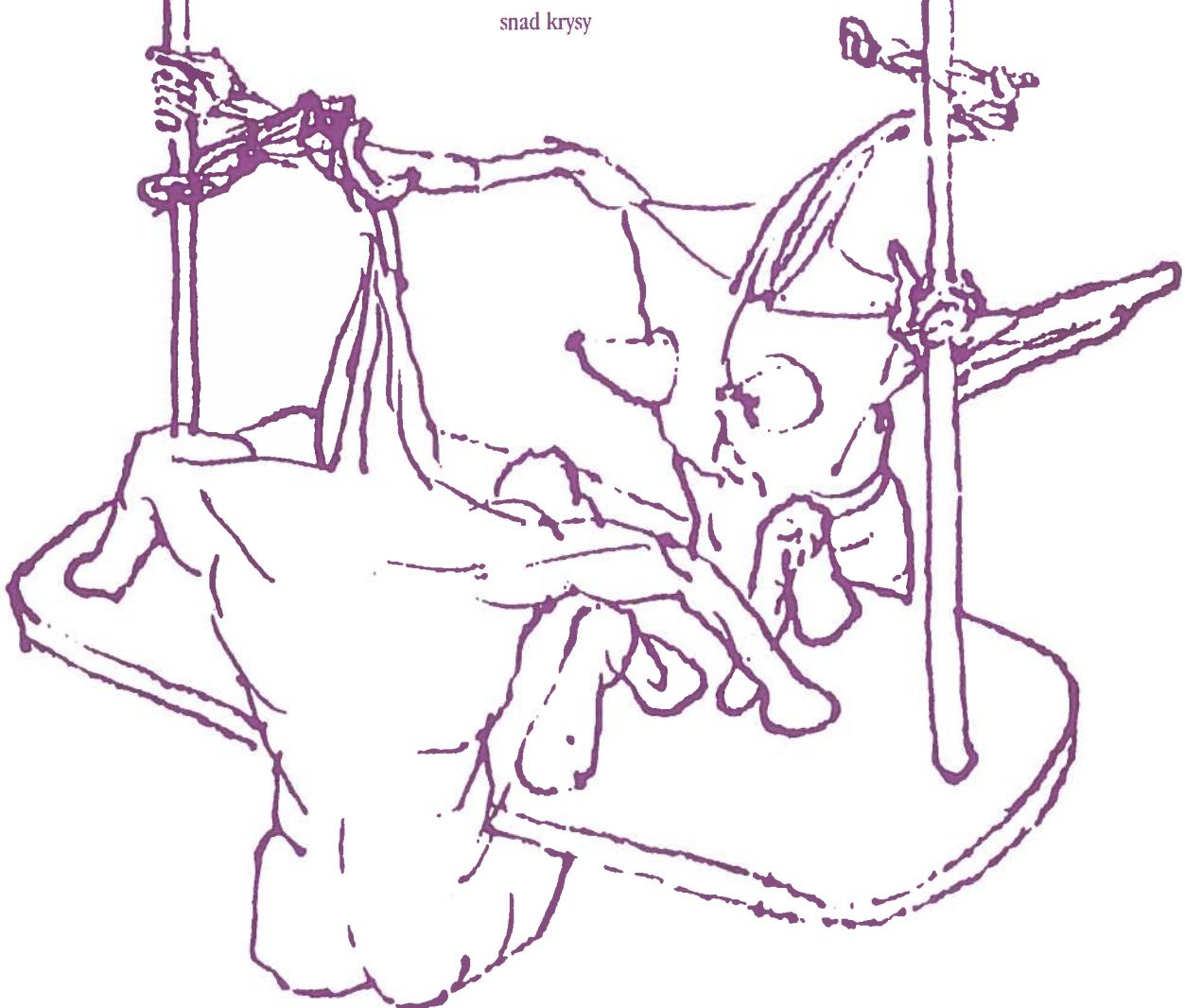
otevírám nový sešit
a chystám se psát

snad básník

otevídáš nový sešit
a chystáš se číst

snad čtenář

snad krysy

Petr Čermáček

krajnost dopisní
je neomalená
jak voskové panenky

shýbnutí
se vrací
v plotýnkách povah

jen nevíš
jak přes nezkřížené cíle
oklepávat sníh
když promokneš až k sobě

ženy mizí
v pojízdné čistírně peří
jak sůl ze silnice
večer *přitubne*
andělům na paty

kotrmelec občasného dojíždění
metá obrasy
Brueghelových dětských her
nostalgické
jak samota hokejového brankáře
v průsečíku ryb

malé vypalování trávy
dupe kouty zahrady
jak klíště –
proti směru hodinových ručiček:
zastaralé postupy
a naše zvyky
veřejné při průchodech chodbou
přes živěčné schody

muž se sekačkou
v polehlém slunci
na blízkém pozemku
pečlivě parceluje poledne
k zjevení přírodních zákonů:
naše prýty jsou náchylné

přejet na kole
celou věčnost
ještě tak do obchodu

potkáváme se daleko od trojúhelníku
pečivo masna minerálky
děství jak podšívka důchodu
ji hrkne ve šlapkách
ještě tak gravitace:
neměnná
zatímco vztah
je mramorová bábovka:
sladčí po kávě
oschlý po týdnu

Věře

v podvečer
vrátní havrani
táhnou mimo domy

spíše v princeznách
než v pávech
taje na parapetu
menší starý děj

nevědomý pohyb:
paměť zaskočená
jak visací zámek na pokladničce
si válí po dlaních
hliněný ořech

Jaroslav Žila

5.

Než skleneš dům
vlož minci pod první trám
tak nabude bohatství chlév
kde řetězem příková
přežvykuje králík.

8.

Při setkání
nechá zmizet mou ruku v dlani
pak tiše a zvolna vypráví
o domech které staví
a pije dokud neuvidí
místo suků oči.

11.

Na kmen jeřábu
dokázal můj děd naroubovat hrušni
po čase dala plody tak trpké
že se nedaly jíst.

13.

Mluvil jsem s trpasličím chlapcem
měl jedno velké přání
stát se kohoutem.

19.

Byl tak tlustý
že sedával na dvou židlích v rohu
hospody
tam taky zemřel aniž zaplatil
pil prý proto aby necítil své nohy.

23.

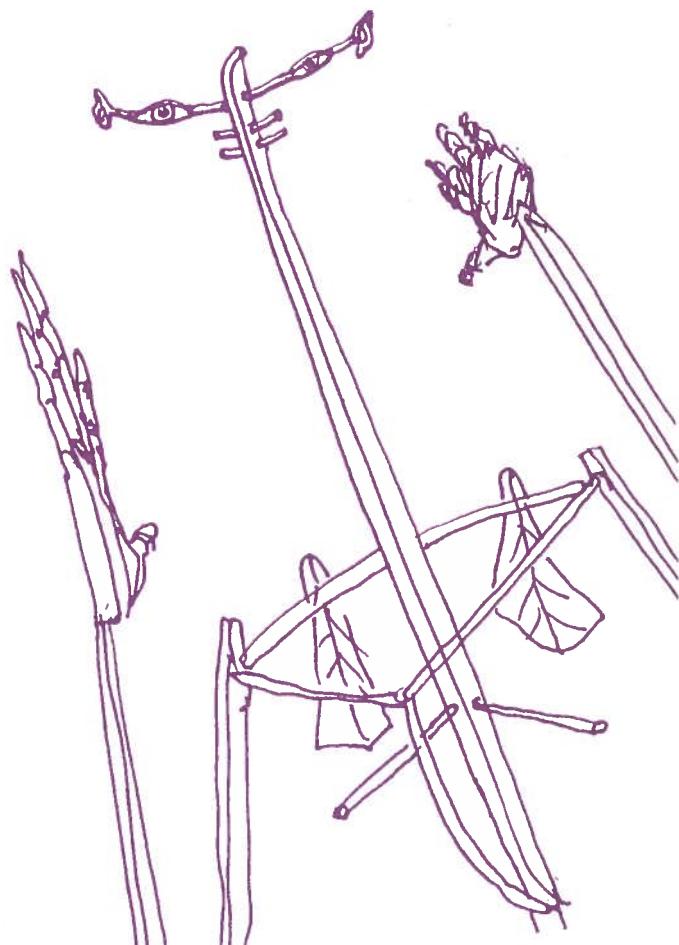
Staríček Petrás viděl smrtku
šla na hůru kolanského gruntu
v měchu nesla černého rysa

Opravdu

Za pár dnů Němci spálili chalupu
co dělal staríček má matka neví
pamatuje si jen
jak bučely hořící krávy.

25.

Dokonalost jejich řeči a uměřenost gest
mne uvrhly v přesvědčení:
ti lidé chovají psa s čalouněnou hlavou.

Gustav Erhart

Remanence

Co příroda
ze zákona
v dlouhém sledu bytí
koná
zrychluje se
Zázrakem

Dvěstě dnů
trvá révě
než
vodu
ve víno promění
Kristus v Káni
to samé
za zlomek chvíle
Obratem

Daimonion

Žhoucí hloubky klínu
spal práh Poznání
Vilná Šamchat
v barech megapolí
harlekýnům
krátí čekání

Svůdné sny své střepy sejí
v místech kde se hadi hřejí
hledáš záštitu

Vábničky poryvného anděla

Hladká hlaveň revolveru
Vypluj argonaute
K protějšímu břehu
přepluj do tišiny

Nebylo a není
přikázání páté
Není viny

Vidiny

*Den jest mrtev, a Věčnost bude bledati jeho brobu a nenašedší
řekne: „Ten den nebyl“
(Oscar V. de Lubicz-Milosz- „Mephiboseb“)*

mráz zraje k odliďštění
hvězdy utíkají se za tmu
a ryby hladí vybělená ticha

Osud

Zešílet dá se zcela nečekaně
a v každý čas
možná i z přemíry lásky
Daleko snadněji však
záštim
pomalu pěstovaným
a hlavně bez příčiny
Co víme ostatně o duši
my kteří šlapem po Měsíci
a rozbitíme atom
J. J. Kalina
zapomenutý básník z Čech
a podivný mystik
Zachariáš Werner
žijící kdysi v Königsbergu
měli šílené matky
Maxu Regerovi
se o takové jen zdálo
Neštěstí vlastní krve
nevyploňuje naštěstí
osobní dotazníky

Vojtěch Kučera

Zátiší

Otcí

Z jiných svých měst
teď na chalupě zaryváme sníh.
Nad hlavou slunce,
v gumácích zima, každý
sám v sobě vedeme si hlas.
Je dobré u kamen
a teplo.
Borovička, fazole, pár slov
s večerem pak zpátky.
Už dlouho si myslím,
že ticho má bílou barvu.

Zákopčie, 21. II. 1998

2. 10. 1999

Planýrka s větrem tak silným,
že nám dvakrát urval šňůru draka.
Boby zrovna hrálo 0:0 s Duklou,
kolem to hučelo, všude
Brno, kam se podíváš.
Potom byl večer.
A možná právě to, že slečna,
co před chvílí prošla chodbou,
se vrací vynést koš,
něco znamená.

Z tvých tání

Byls při tom,
když zima vykasala sukň
a na stehnech mezí
si odepnula páš.
Dokonce jsi i uvěřil
a do vlasů z toho šeptal divná
slova, dosud mlčená.

I spalo se. Jen
nebe ti rozkrájeli na cárech
talířů.

6. 2. 2000

Janu Baronovi

Dva muži a tři
na mostě přes Svitavu,
nikdy jsme se nespátrali,
teď vidíme to všichni:
plyne
voda
plyne.
Pár metrů zpátky,
pod jezem,
posměšně pleská
několik desítek plastikových lahví.

Závrat'

Nebojím se milenců,
jejich každodenní přítomnosti,
kdy ona zvedne oči
a on, bez hnutí,
dočista celou jí proniká.

Děsim se vzpomínek
bezohledně mě stále vrhajících
na *jebo* místo
a na *její*
tebe.

13. 2. 2000

Tak tedy alespoň hledím,
usínám a probouzím se,
kdy včera jsem šel spát,
do ticha
tramvaj jako svatojánský brouček,
kolik ještě dní a nocí, rán,
na obzoru tušené stromy.

Milan Kozelka

Bermudský kosočtverec

Čerstvý sníh, v něm ničí stopy,
odnikud směřují, nikam nevedou,
černé orchideje zdobí bílé klopy,
oslice šakaly navnadí koledou.

Z panny je sugescí otrly panic,
okno se v afektu vydává za dveře,
raněný slepotou jde podél hranic,
mezera proniká mezerou v mezeře.

Jsi i nejsi, záleží na počasí,
jsi stroze svůj a neosobně cizí,
štítivě zrají kopřivové klasy,
sníh taje, stopy línají a mizí.

Easy rider

Jdu se opít temnou nocí,
ksicht mi škube divným tikem,
křepčí nýmandi pidloocí,
zas budu trapným tajrlíkem.

Opiju se, jak zákon káže,
do toho pět šest šitů,
olezlá kurva pentle váže
na kliky opuštěných bytů.

Ledy plují do koroptvích kójí

Nevím, koho zajímá, co říkám,
řeč mění rytmus, divně zní,
živí jsou otrlí, mrtvým tykám,
stejně jsme všichni příbuzní.

Slova mají scestný význam,
vydloukám čtverce z bludných kruhů,
zapřu jen to, co drze přiznám,
mám mínušové skóre, kvanta dluhů.

Možná je splatím, nevím čím,
noc prostupuje svělo denní,
možná se mlčením zavděčím,
nebo zmizím v zapomnění.

Emil Juliš

Voda zbarvená bíle

Vodní rostliny v kaolinovém roztoku
hladí hadím tichem, panuje mlžná tma.
Co je ve mně kolébáno? Nemohu říct,
že vnitřnosti: jedná se o duši.
Nepřítomnost pobřeží je blahodárná,
i když vím, že nepřítomné existuje:
blízko za mlhou bučí drzé sirény vlaků.

Zůstat, zůstat, už se nenavrátit,
na zemi i mramoroví bozi
dávno propadli hrдlem.
Bílý býk neslyšně dusá prostorem jezera.

Slunce zapadá, neodcházej

Krkolomnými drny na jakousi Golgotu
Několik skeletů stromů, po kůře ani památky
Jen několik rezavých hřebů

Ještě jeden vzdálený vrcholek
Vesnice
Dům

Ještě mohutný had kouře ohýbá se nad
Plyná koule je už mimo, ale
stále se rozlévá řídce červená krev
po obzoru, po zemi, rychle stydne

Naše postavy už nevrhají stín
Samy se stíny stávají

Ještě chvíli se mnou prodli
a třeba s temnící se tváří
Noci narůstají křídla
Slyšíš jejich naléhavý tepot?

Na svém místě

Smích plný pláče, smějící se pláč,
skalisko omývané teplou vodou
a potom bičované studenou
se pod těmi skotskými stříky drolí.
Se škrábancem smrti na tváři
jdu podél řeky fenolových ryb.
Plaš si nebo se směj, Orion se dále
na obloze převrací – je ve snu: jaro
stále trčí za obzorem. Mou duši cpou
do nabité tramvaje, stavějí mě ústy ke zdi,
starost se stářím jenom neobcházejí,
už mi lezou tlusté do tenkých, ale
na sirény v hlavě jsem si jakžtakž zvykl.
Obrábním kámen básně - je neoblomný.
A začínám už kolikáté kolo –,
těch, co tlučou do gongu, je nepočítaných,
soupeř jeden – má v rukavici podkovu.
Natlučenou tváří se obracím vzhůru,
usmívám se, radostně vyvracím oči
a rozbítými ústy vyzývám, proklínáním zaklínám,
zaťímcо soudce odpočítává.

Ubytovna Total

Petroleje bylo málo,
svítilo se majkami v krabičkách od zápalek.
Na čtení to stejně nebylo,
a tak se spalo a spalo a spalo...
Mnoho lidí přemýšlelo
nebo vzpomínalo, na uhlí, na koks, na brikety,
na škvařené sádro.

Mozek poskakoval, salamandr
v plamenech pece, a
vosk tál, kapal do očí, stékal do úst, ústy do hrdla
a plic, a to se pak nejlépe leželo v příčné poloze,
s hlavou padlou na prsa čerstvě umírajícího,
jehož rty chropťely orientální moudrosti
pocházející od Selbia,

krále vymyšleného města.

Jaroslav Vlnka

Zrodenie tela

Nikdy som sa nenarodil, nikdy
neodkry meno, ktoré krivdí.
Pôrod je ako hlava Salomé v striebre,
možno sa mama myšli, klam je v rebre...
Ten ľadový krížik na mojom čele,
ktorý nakreslila naslineným prstom
príjemne schol a chladil
až zrazu nebolo nič, čo ešte vadí...
Kým schol, tak príjemne chladil
a potom vpustil brata smrť,
ked' síľil som sa do spánku.
Oči zovreté ako pásť
a jazyk ako mŕtvy hadík
po slaných perách sa plazil,
po červenom kameni...
Už viem, že oblaky sú vymyslené,
že všetko čo má krídla vidí
so zrakom aj slepé...
Anjel, bocian, havran aj okrídlená veta
rozličné veci veští to, ktoré lieta...

Disharmónia

Obloha je hustý záhon
modrých ruží, uprostred neho
v chatrči na spadnutie,
so strieškou z tupých trňov
žije Boh
a pletie darčekové košíky...
V zovretých pästiach šteklia lienky,
zároveň páchnie prach, peľ a čas.
Aký horký paradox!
Nebeský kosec oslou ostrí
a čerstvé potom kosou
skláňa tieto živé kvety...

Egoizmus

Krása je šetrná.
A bosá kráča kamením
s mokrými vlasmi.
Oceľová včela
jej preleteľa
naskrz uši
jedom zlatých náušníc.
Len striasať dúhu nemusí.
Možno kdesi

za prahom počuteľnosti,
existuje ticho.
Možno tam odiera si
špičky v kroku
krásu a nás sa
netýka.

Zuzana Ovšonková

VERÍM:

v kolektívnu vinu, aj vo vyprahnuté nádeje jednotlivcov
v magickú príchuť mesiaca raz za 28 dní
že jestvujú asketické mníšky
že slnko výšlo v Japonsku, ked' sa obeseneč držal dvoch reťazí
v osudové stretnutia, aj v telesnú prítážlivosť
atómovej konštrukcii sveta,
v romantických materialistov, že prebdené noci nemajú nič spoločné s realitou
v bohov s krutými zámermi, že mráz na okne je múza bezdomovcov
že tlkot srdca je najkrajší zvuk hrôzy
že zajtra sa ešte stále nezobudím zo spánku
v umývanie rúk, v malé prehrešky voči rovnodennosti
že králi ešte nevymreli, že môj anjel raz nájde kompas
že divák si pretočí film ešte raz
že ja som pánom tejto ceruzky.

Jozef Včela

Zámer

Všetky skutky moje
natočili ku mne
tvár

Jánusovu tvár

Aby naplnili čašu
svätú

Svetu

Nálady

Cítim sa
v sebe
celkom nespútaný
Ako bez seba
Ako bez zábran
Ako nevolník
putom
zviazaný
Ako pás trávy
pošliapanej ráno
Ako kus túžby
čo si odbehla
Ako hrsť citov
bez výmeru pôdy

Život Danielovho klobúka

Klobúk Daniela nikdy neopustí
Ochráni ho pred psím počasím
Ochráni ho aj pred pálavou
Spolu si vykračujú za jarkami
Spolu preskakujú horské potôčiky
Spolu ženú ovce do strungy
Klobúk si zvykol na Daniela
Patria k sebe
Poslúžia jeden druhému
Daniel ho namočil do živice
A on mu za to robí dáždnik
A clonu proti jasu mu robí
Aj reklamu mu robí
Hej veru
Od svitu do mrku
Či vo sviatok
Či v piatok
Čo na tom záleží

Tak ako kedysi

Okolo starej jablonie
moja mysel' krúži

Dedovo dláto
belčov majstруje

Mamina dbanka
maslo
zas

A otcov pohľad
ako mesiac
v splne

Prečo len brehy
delia
nás

Jan Tomandl

Bůhvíkam

Obnažené hnáty štěstí
se zvědavě natahují
Jazyky rozeklané
syčí jak když
krajem táhne svítiplyn
Nad Městem zas krouží
smutný pták Šedivák
na křídlech plamínky
plyn
nebo oheň svatého Eliáše
Jsou modravé hravé
jak nebe nad mešitami
Křížáci s fanfrnochy rozedranými
táhnou
bůhvíkam
Zvoní zvonky
dávných koní

V ulicích stmívá se
získají na krásę
jako když po ránu u oltáře
lampáři zházejí svatozáře

Nikdenení

Kdesi v Nikdenení
co bys kamenem dohodil
od Někdetám
u Doptátese
na vrbě smuteční
poutník zapomněl
hodiny s kukačkou
Tikavě čekají
na někoho komu by věk odměřily
hranu odzvonily
lásky odkukaly
Poutník si zoufá
daleko odtud
Nemá čas zestárnout

Petr Odebnal

přeběhl mně přes cestičku
zajíc divoký,
zajíc divoký

utěkal sem dlaho za ním,
prošůpal sem boty,
prošůpal sem boty

+ + +

Kramplemi lesa rozčesané mraky
teď kdosi na svém kolovrátku sprádá
Vlákénka deště v cívky namotává
ten, který řemeslo si spojil
se zlaceným dnem

Jde bouřka
a Ty mi řekneš, že se bojíš

Jana Michalcová

Včelí matky

rojení královen,
věnečky z trní zapletené
do mokrých vlasů,
věnečky z pomněnek

rojení okamžiků
uslzených jak skleněnky z dětství,
jak sníh v těžítku z Petěrburgu

rojení jasmínových plášťů,
sutan poskvřených bolestí,
požehnaných mlékem

rojení sudiček s přeslicí a tamaryšky,
s růžemi ve snech
bezé spánku, bez šatů

rojení těhotných včel,
šlapou bosýma nohama po lině
a mezi zuby drtí olověný otčenáš,
není delších nekonečen než těchto

Miroslav Olšovský

+++

Jazyk mne změnil,
už si na sebe
nevzpomínám
Řeč mne vzdálila
Už se nepodobám

Tak jsem zůstal
Změněn slovem,
ustavičně
kdesi zbývám

+++

Ztráta obrazu, vlnění Nevidím
a neslyším, co je
Obelisk v krajině, písmo a ruiny,
znaky zkřížených stínů
Zrnění Vychladlá poušť očekává
další nápor slunce
Rozsypaný strom uklízí vítr,
mísi jej se zrnkami písečného prachu
Sleduji tuto krajinu
skrze strukturu jejího obrazu
Skrz naskrz

+++

Děješ se
a přesto jsi
bez změn
Neustále

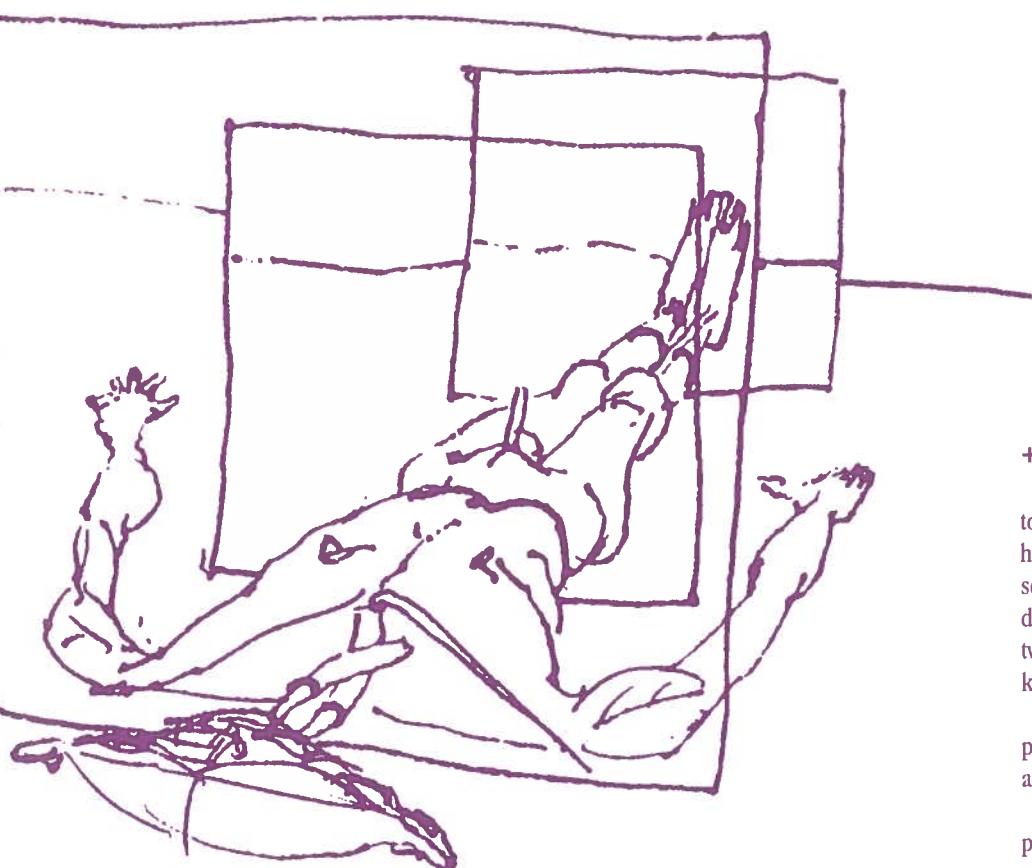
Zatímco já,
bez tebe,
pokaždé jinak
Nejsem

+++

to, co je
hluboké
se jako prst
dotýká
tvých věcí,
když nejsi

pátrá po tvarech
a stárne

padá
napospas

10.3.1996

Šimon Šafránek

Narozky u Ládi

Marie s růžovejma vlasama přijela z Jižáku
minula partičku nikerů říkala
a vůbec se jich nebála
A Filip měl batoh plnej papírů
a všichni mu říkali ať už ho volevře
Čera v noci měl Láďa narozky
a všichni se moc těšili

Přišel i Pepa s čerstvým knírkem
prines flašku absantu
a nalejal Láďovi
pak nahodil patku a
vojel jeho ženskou.
Čera v noci měl Láďa narozky
a všichni se moc těšili

Rovnou ze školy se vobjevila
Anička, přivezla
holky co nikdy nikdo
neviděl, každej je chtěl
& vypadly než se setmělo

Ze druháku nějaký nadřený hoši
dorazili kecali vo tam tam tam
doráželi cizí flašky
a žebrali vo cíčka
pak vypadli a nikomu nechyběli
Čera v noci měl Láďa narozky
a všichni se moc těšili

Láďa dostal spoustu dárků
poranil se vo flašku
a sbalil Aničku
když vostatní spali
na krabicích vod lednic
Čera v noci měl Láďa narozky
a všichni se moc těšili
Čera v noci měl Láďa narozky
a všichni se moc těšili

Alice

stisky alice byly jezírka
pro všechny moje slzy
její dlaně její prsty
oči alice byly jeviště
pro všechny moje hry

holka co se toč toč točila
na fleku křídlama v asfaltu
než sem přišel tam ve střepech oblohy

a čera v noci svý horký maso
větrem nafoukla
silnici si vosedlala
já líbal tuhle lahev hluboce
a měsíc spad na střepy

holka co se toč toč točí
na fleku křídlama v asfaltu
na věky až na věky ve střepech oblohy

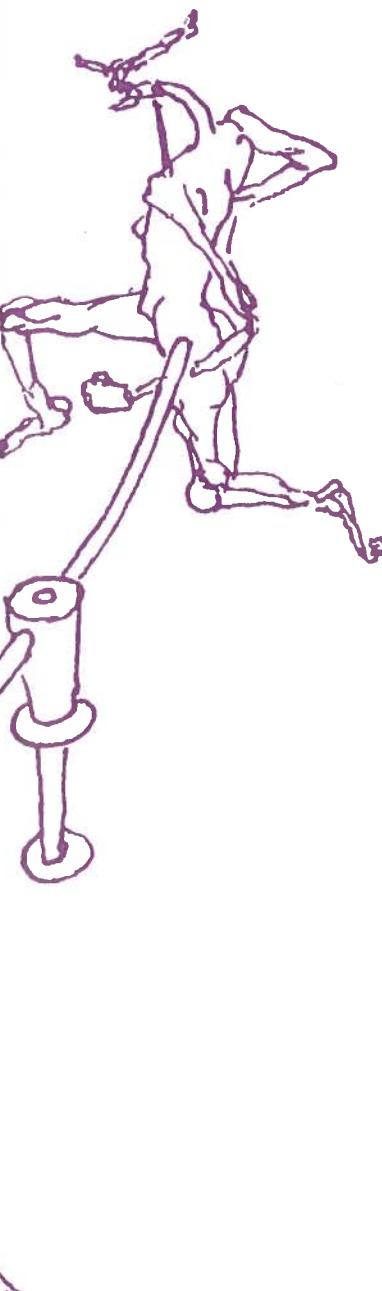
Mý voči se klížej

Mý voči se klížej
co s tim ty asi naděláš?
Šahej na mě, svý dlouhý prsty
jak hořící pohrabáče tohle nejde
z mý duše chytám se slov
a mý voči se klížej

necpi přede mně to pivo
víš že si ho nedám
dej pryč ruce z mejch zád
já ti nepatřím kurva kde to sem
pavučiny tvejch výstupů
mě vobkllopily voči se mi klížej

víčka padaj voči se nebráněj taky nemaj čím
spánek svejma tenounkejma drápama mě
za ně popad a vleče pryč a nešahej na mě
mohli byste mě roztrhnout já nechci
spát chci s tebou bejt né chci spát
zapomenu zapomenu že chci spát
tvý ruce jsou tak blízko tak blízko

Strašák v poli

heej ooou heeeeej
dnešek je jak oheň

a já se odlupuju
odlupuju
a ten divadelní řev

odkul svoje oči
svoje bílé velké
inkviziční oči
kůže mi puká
nechám se
a ta bouře mě nakopne
strašák v poli
v prosinci

Pode mnou leží schránka Alice
vedle mě plný stínu
jílem zrezlý pumpý
těžká vůně punčoch a
hyacintů mě v sobě utápí
nechám se
a ta bouře mě rozevře
strašák v poli
v prosinci

Řekni jí, že já už jí neutřu
a řekni jí, že já už jdu
řekni mi že je to pravda
řekni mi že je to tak
vyhrabu tu kost
uložím jí hloubš
a nechám se
bouře mě rozevře
strašák v poli
v prosinci

I had a dream

měl jsem včera sen,
bylas tam ty a byl jsem tam já
mělás rudý krátký šaty a vodbarvený vlasy
byli tam kámoši všichni chlastali
hladila jsí mojí ruku
toužil jsem po klidu tys ho rozbila
utíkal jsem přes deštivý ulice
utíkal jsem pryč pryč pryč
a ty jsi mi hladila ruku a mí přátelé
těkavý stín za mou hlavou s lahvi v ruce
a chlčeli nás oddat
Já měl sen, já měl sen, já měl včera sen

Já měl včera sen
přes den jsem se sám městem potloukal
tvá ruka nade mnou, zatažená vobloha
mě všude provází zastaví mě kostelní zed'
krčil jsem se před deštěm našli mě
předvedli před tebe pustili mou ruku na tu tvou
dali mi ukrazený policejní náramky
po zločinci co ho s nima pohřbili
pevně semknuli nám zápestí
zapálili svíce chorály zapěli
slzy mi utřeli
Já měl sen, já měl sen, já měl včera sen

Já měl včera včera sen
mý tělo se třáslo potilo
tvý rty vlnký jak školní houba
mokrý stlaní chladnej úsvit
Já měl včera sen, zalepený voči
slunce utopený v mracích, vypařuje se
okupovaný lidskem pohledama
mý tělo se zmítá já měl sen
ty tvá ruka chlast a ospalky
byl jsem sám v pokoji dneska ráno
byl jsem sám, hledal tě a řval a žadonil.
Já měl včera sen já měl včera sen. Já měl včera sen.

HORKÁ HUBA PAŘÍŽ

J.Z./

La Coste: co JSTE?

Vyžíhaný mramor vápence v Aix-en-Provence

Sbíráme tamaryšek a levanduli do věnce

Nikdo se nesmí poddat myšlence

Myši v seně stíny slyší

Protože tence v bílé košulence

Spí patnáct nehlídáných

Ale už ochlupených

Rychle pár ryb-kantarid

Ať chtíč si plave po svém

Po stém znovuvstání

Potopa světa Michaelangelo se snaží

Brvami štětce zavřít víčka světce bůh na jeho fresce

Natáhne paži k Noemovi aniž by se setkali o JEDEN MILIMETR

Z čeho že je ten svetr irský zlatý setr a jak ho budeš prát

Reklamy na Nově mi velí že je naprosto skvělý

Na vlnu Moher nový ovšemže

A udála se horká huba Paříž požírající jinochy na střeše

Museé d'Orsay nádraží bývalého

Kouřili protože co bylo lepšího než modré gauloisky

Než zemřít karcinomem plic za pár let

Až svět se nasytí moloch sebe sama

Hledali lásku a nemohli ji najít

Pro stejně pitomý tvar těl

A Hebbel filosofoval

A Beaumarchais se chvěl

A Villon kradl a Shakespeare W. tou dobou zrovna dlel

Na piercingu aby mu do ucha zavěsili barokní perlu podobnou komínkání

Chlapeckých lýtka zrcadla na hrbitovní zídce když zrovna přihlížejí

Jak nesou nebožtíka: Na zádech: v pilinách: s rukama sepjatýma

Utřeným (sotva) soplem u nosu

Protože co je víc nehmotný příteli

Než se své blbosti tiše pousmát

21. 7. 97

Neříkám

že ne

nerěším

že nejsou holky

co umí pořádně

roztáhnout nohy

a pěkně nahlas křičet

taky nerěším

že nejsou

holky

co roztáhnou nohy

jen tak trochu

trochu a decentně

trochu a cudně

a jen potichu vdychají...

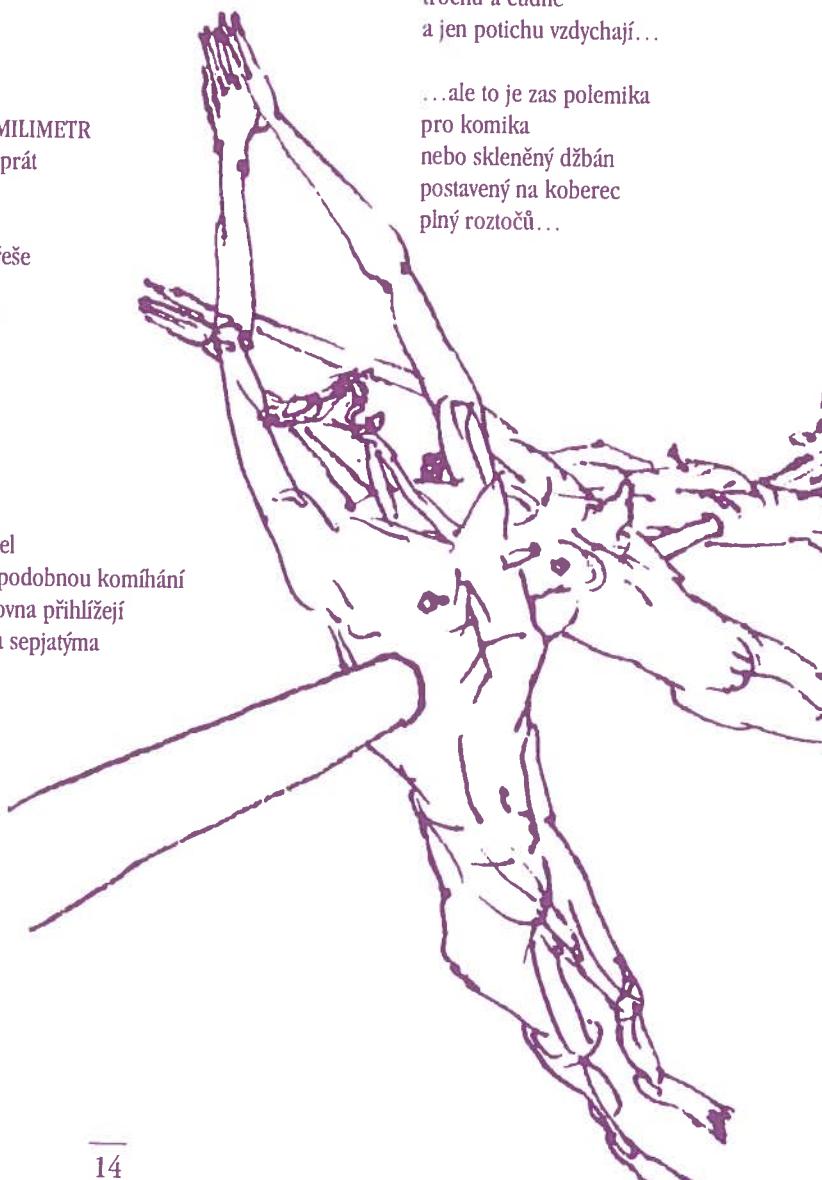
...ale to je zas polemika

pro komika

nebo skleněný džbán

postavený na koberec

plný roztočů...

Stanisław Franczak

Filip Komorous

Maria Mistrioti

Vzpomínka

Jako by najednou ani kámen
nebyl kámen a mezi slova
nevešlo se cosi nevyčteného.

Vzpomínáš – psala jsi,
že miluješ, jak je možné
jenom jednou...
Ano. Nejdříve sis vymilovala tělo
a potom, zmatená,
nakonec i samu sebe.

Snad týden po rozchodu
vypadla mi ze zuba plomba.
Jak strašně do té díry jazyk zapadá.

Z polštiny přeložil Libor Martinek

Projížďka

Silnice je žhavá
Bažant u patníku se ani nehne
Vít láskyplně vniká do upocených výparů
Ryticky s ním dýchám

Strýc z nedaleké víska
zkušený voyeur
přidrnkává
(Jezdec zipu)
na řídítkách džbánek
a pěna ještě neopadla ...

+ + +

Lámes
pro zacuchanou holku
polívkou

bez chuti
vytvářel obrazy
Osahával jejíň řadra
Pěkná řadra
osahával lámes
bez chuti
Pořád jako by se mě ptal

Ještě odpoledne
jsme se smáli
křížku nad surrealismem

Jiří Kotouček

Květen

Říct
Co trápí mě?

Koničci vraní
Rostou zelení
A touží
Blankytně

Jak změřit
samotu
oho
kdo se rozloučil s mámením
Elpinorovým
a opět se v hořkých morích
vytrvale objevuje s ohněm
v inkoustových zřítelnicích očí.

Jachtaři
který bojuje v brázdách vln
vybíráš nebezpečné plavby
přemýšleš nad dobou návratu
jakými slovy mám odpovědět...

Terén je zde tvrdý
Protíklad přístavu a moře
Prolákliny
šedivé spojené kameny
Nepromokavé skafandry přátel
vyhazuje na mořský břeh
kymerský vítr.

Za nocí bloudící
vítr z Kymeru
bije jako šílený
do zavřených oken.
Chtěla bych Ti tedy vyprávět
také o těch
- i když jich mnoho nezůstalo -
co večer zapalují olivový olej
ve starobylém kahanu
a přivazují starého psa
před brankou dvorku.

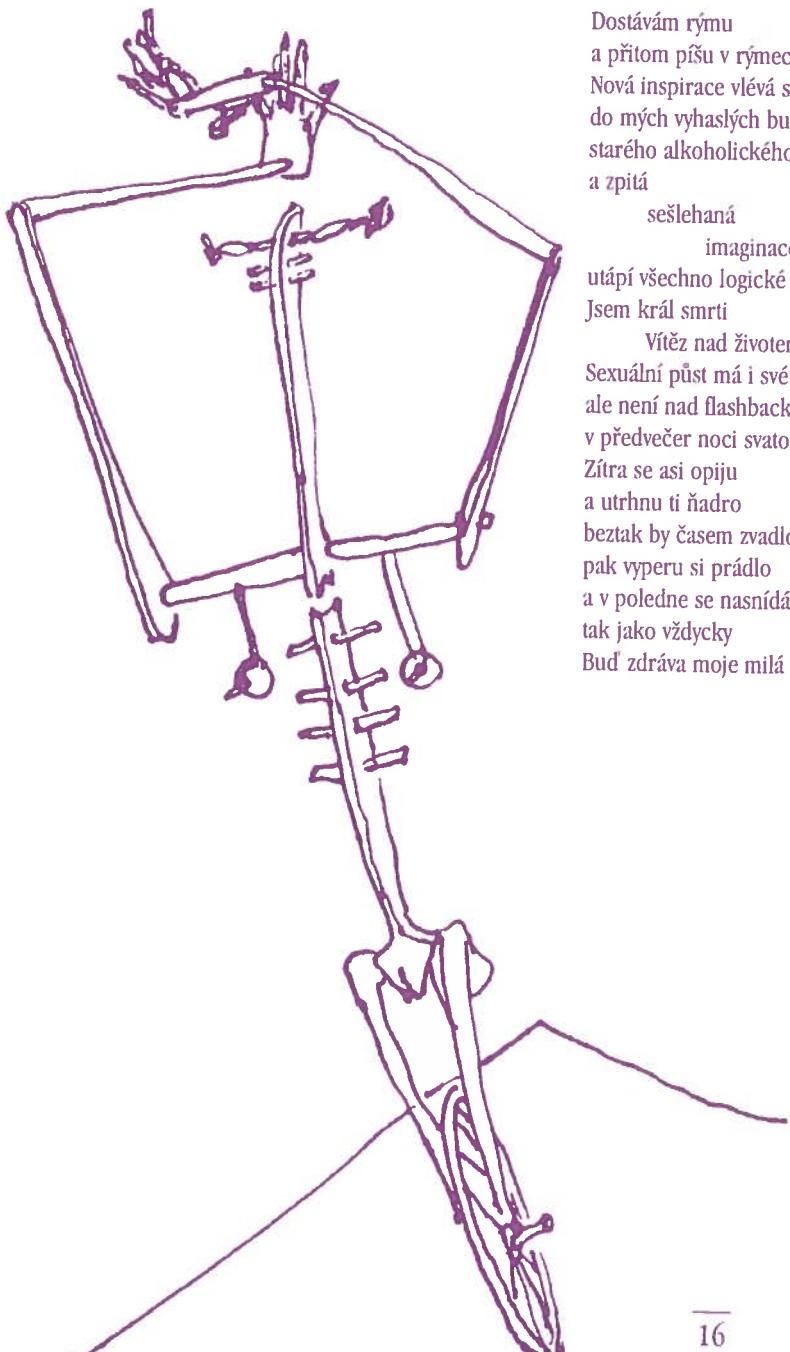
Zraňují má slova
vlny i vítr
chytám se nehty
drobných detailů
Maluji kalné ikony
na osudu našich vzdáleností.

Lodě na kterých ses plavil
už dávno tudy neproplouvaly
o tom všem Ti chci psát
svítá smutek
stmívá čas.

*Překlad Libor Martinek
a Nikos Chadzinikolau*

Viki Shock

Pravda je na kolejích
tam kde jezděj vlaky
na zkryavenejch plátech těžkýho kovu
tam kde zařval Pepoun
tam kde se neproducírujou
krásný kýchovitý přebarvený blondýn
tam kde se sjízděj halucinogenni stařečci
a milá malá moudrá selátko
Tam někde je pravda

Jiří Gold

Bejt furt sjetej
to hodně vyčerpává
Taky sem si včera připosral trenky
ale Štěpán se prej posere do kalhot pokaždý
když se vraci z pořádnýho tahu
takže sem na tom eště docela dobré

Dostávám rýmu
a přitom píšu v rýmech
Nová inspirace vlévá se
do mych vyhaslých buněk
starého alkoholického fetáka
a zpitá
sešlehaná
imaginace mozkomíšní
utápi všechno logické
Jsem král smrti

Vítěz nad životem
Sexuální půst má i své klady
ale není nad flashbacky
v předvečer noci svatovalentýnské
Zítra se asi opiju
a utrhnu ti řadro
bez tak by časem zvadlo
pak vyperu si prádlo
a v poledne se nasnídám
tak jako vždycky
Buď zdráva moje milá

i když nevíš
co říkat: říkej
to přesně: i když nevíš

kam jít: jdi tam
bez bloudění
a včas: i když

nevíš
co dělat: dělej to
s největším úsilím

i když
nevíš
co dát: dávej to
s celým srdcem: a i když
celý život
jenom živorříš: umírej
tak
jako bys
nikdy nežil

31. 1. 1998

takové ornamenty
v kleci
aby to bylo ještě
hezčí: k mřížím
růže: z korytka
nebe upíjejí
ptáci /a špínu
ze dna nejradejí
kočky/: takové
ornamenty
v kalendáři: trochu
sprchl ale zůstalo
pod mrakem: milo:
spavo: na celé kolo
se rozvoněly
žumpy

10. 11. 1998

všichni ti smutní
propadlí
všeobecnému veselí

tváří se ted'
jako když dáběl
se vysere do zrcadla

9. 12. 1998

glosy • recenze • zprávy • anonce

p o e z i e 1 9 6 9 - 1 9 7 8

Odstřížky myšlenek mašlenek^{*)}

Jaroslav Kovanda

K exkurzi do „normalizační dekády české poezie“ jsme použili Sešity pro literaturu a diskusi (čísla 27, 28 a 29/1969) a vybrali jsme z nich: **Máčovská variace 1967** od Josefa Honyse (kráceno):

... krystal odtéká tekotán talem ta houzevnatost tahounovi
tárost lina STAROST děřu dospívajících v tisících rojich ich
ich neslyšný smích pyšný na svou mikrostrukturu pyšný na tinktu
RU krystal sopečný útar co roste prostehován zlatou nenáročnou
niú tisicerou niú tou vzlíná moře do našich vlásečnic do naš
ICH kanálku do cévek céviček cekotavých ceků masařek
mouřátek kuřátek panoptikálních divadlélek s dějem tlumeným ve
ČERNÍM růžovým osvělením večerním souostrovím vycházejících
hvězd májo vánoči jaký to vztah pářatu máje a vánoč poroben
dennímu škatuletismu usmívá se mírně šťasten nad touto večerní
nádherou máčovských variací západ slunce a ostatní pohyblivá
varidekora byla vystrídána zpomaleným filmem jímž potáhli hla
dnu jezera bílá plachta pritíluně se zrcadlí v jeho vodách
v jahodách ach neznáš nevíš co tě čeká miláčka topeného v bělost
ných prostřeradlech měsíc měsíc ces záhuby panen ponořena až na
samé dno jezera usne v království divočiny o kus dál plápolá
oheň stany se kyberneticky pohybují v rytmu tvého stroje kapesní
ho oh ne srdečního stroje ného náruku přetváru přenech příštím
puritánským generacím varia varia dávno likvidovaná tisícerymi
lékařskými zákroky varia máje varia varia z počátku novověku
ze šestnáctého století zasnoubena s dnešní krajinou nedá spát
úskokům nové se objevivšich poch LAVNÍM nemocem v hlavních lahvi
ne kolumbovský koráb ale poh led na ledové máchizero lyrické
máchoro křídlem plachtou racka krystal hle odtéká tekotán talem
blíží se desátá hodina večerní písne vzdálené tancovačky z lam
pionových pláži na druhé straně vzlínání dokostičkárny línání
opuštěných osamělých hvězd dýček sýček nezalká alka nestříhně...
...lyriku prastarých barev rév noci řevulta zvuku neslyšný zvuk
který je knitolán mesúra lana zvolna spoušť poutána kobyklou
lkou lkají mihotají se na nebi plném bitímnenebí nabi nébi
skloňování panen v blíž očíšovaném rouchu yachplachet chuchu
opět z dálí z pláži kde se tančí na lampionových nážich plných
ležících dvojic šepotajících hvězdami dámý dávno odešly pro pro
mněnky na výly nezdají se nepoznají nechtejí zaměněny na své
osudy jinými osudy zaměnky na páté stránce křížovkářské soudničky
aničky s julii julie s drusilou kaligulou dobré ví že neopakova
telná stělná na horizontu sošná obozená do jejího klína padající
šíp hoř podpálen přechodným císařským didémem čelenkou adémem
anem klatbou počestných kteří zůstali dnes výjimečně doma ve svých
činžácích v pasážích upoutávaných frekvencí denního automobilismu
bez postranních uliček lásky provázky procházky dosti vzdálené

ale ne A L E N Ě neznámý muži náhle ses vynořil na pobřeží mezi
sosnami mladý jak před třiceti lety jak před staletími jakjak
pojd' půjdem spolu řekla spoluru kuvru ce ruku v kuvru kufru správ
nějí odkud může nabírat bláhové přehrše romantiky ze starománu
z poloviny minulého století aléne mám tě a neunikně mi břeh
kráčí Šíkmo proti nám a prololem protože musíme protože projedeme
se spolu jak hrdlo ráčí protože není ani jinak možno než pronik
nout padlí jímeli řekl jsi jako žejsiune jsi jistě vidím tě shlí
žím se ve tvých očích náš protistín se odraží ve vodách jezera
náš protistín jakoby nemůže se ani rozloučit s našimi podpatky
takový sín který po nás zůstane až zítra půjdou jinou dobou
s ním budu si vyprávět docela jinou řečí nářečí zítřejších dnů...
...podplamenit podhouslit podsahnout po poutku kterým provlkéne
prst ošálen smysly než se zhrouť na písčité dno večera objí
mají tvé kotníky bláhová zazděná do ovzduší zatesaná do průzrač
ných vod zakřivená v bocích a řadrech kam nabříš obláčky plnými
doušky midoušku říkaj povíděj ještě něco co neznám nevím o čem
jsem slýchala jen slýchej dýchej z hlubok vypínej svůj hord hrad
hrdě až k lesnatým kopcům s trubicí věže co stráží za námi jsme
opřeni o větv samorostlou o málo později z doby než jsi tu
býval bávaly ovaly alý a libezený znicený z nocí které jsi trávil
zde se mnou a na každém místě vždycky dva kroky a pád do trávy
nebo na pláž vždycky v objetu oběť polibek vzdech ten se vzdánil
našel se sám sobě s jiným vzdechem nejchudší z nich jásající
loveckou trubkou modrým údolím kudy se prodral rád dravým pohybem
paže obnájujícím mé tělo o něco výš ve větvích vrkání nočních
holubů dávalo nám druhý třetí desátý hlas plný podnětů plný nena
sytnosti okruží bylo dávno odloženo procházeli jsme se tu jako
nejsme tu jako oko v hlavě jako mech který přikládám na bolavé
místo tvé lásky jako krev kterou otírám z ostří meče o něco výš
blouzní svatojánské mušky haluzky vojanské hudby stojánky málo
zastřené stojánky studánky nehodící se k tomu cisarskému vojsku
leopold někde jinde duchem nepřítemen sestavuje své cínové vo
jáčky dojáčky plačky jako na rozlučenou máváme si situací která
se vysytne jen málo siutací A L Ě N Ě kterou se scházime a roz
cházíme házíme po sobě odstřížky slov **odstřížky myšlenek mašlenek^{*)}**
někdy zítra někdy příští rok setkáme se opět poněkud cizí poněkud
důvěrní ve své slovosprávě kedykudy kudykam dykám kam kamenitým
úvalem cestou života neopakovatelnou cestou života kedykudy kudykam
kedykudy kudykam ...

glosy • recenze • zprávy • anonce

p o e z i e 1 9 6 9 - 1 9 7 8

Jako protipól této syntaxi a slov destruující básni by měla posloužit **Hora pokušení** od Ivana Diviše („podkladek“ pro je-ho pozdější Teorii spolehlivosti?):

027

*Zmíněný ještě žije a ty kurvy by po něm mobly –
Měl obrovskou knihovnu, Josepha Surina, Eckharta
Böhma mystiku katolickou protestantskou
indickou hermetiku kompletní Blawatskou
Knihy půjčoval někdo ho práskl
Vnitřní zabavili knihovnu a po výstupu z trestu
mu jeden vajgl s vajglem v hubě řekl:
Ale pane! Ale jděte prosím vás! Knihovna
je oušem vaším majetkem!
Jenže bude až na vaše doživotí deponována u nás.
Kdybyste si snad chtěl stěžovat
postaráme se, aby vám zkrátili důchod.*

029

*Měl postel na společné cele Druhé obložení
Trpěl nespavostí a dusnem
Jindy hermeticky zabouchlá okénka dnes náhodou vypadla
to patrně Gabrielův umělý chrup
Vnikalo trochu svěžího vzduchu a ranního slunce
Na pankráckém dvoru v provozu dvě šibenice
Popravy začínaly ve tři čtvrti na čtyři ráno
Takže slyšel vše
Od blášení zahajovacího přes zádrhel oprátky do
blášení konečného
Rohník Cyril Stojan umíral ve smyčce pět minut.*

sešity

29 pro literaturu a diskusi
Smysl oběti

030

*Svatý Jeronyme probud' lva, propůjč mi jazyk,
vyřízni svůj a vlož jej do mých vydoupnělých úst
smeť všechny básně skopnì do pekel to blábolení
Zapud' pavouka na stropě krypty,
zaklenuté předpjatým výsměchem.
Vzbuď lva, ozbroj mne spárem,
proměň mne v mimolidské,
ve fantom, který ukončuje a počiná.
Ty, držiteli klíčového charismatu,
propůjč mně jazyk,
jmž bych bližní učnil znova bližními
a dokázal postavit je před tvář anděla.*

031

*Svatý Jindřichu pros u Boha za Jindříšku Divišovou
svatý Martine pros u Boha za Martina Diviše
za Martina Kopeckého za Martina Wernische za Martina Grušu
svatý Ivane pros u Boha za Ivana Slavíka
smíř poustevníka s opilcem sraz chatu s chrámem v jedno
svatý Václave pros u Boha za českou zemi
za ten rubín rozpadlý v rukou věrolomníků
svatá Ludmilo pros u Boha za český národ prostří mu roucho
Svatá Panno Maria pros u Syna za Marii Slavíkovou
za Mařenku Vašinkovou za Manku Jedličkovou
za paní Marii Šerých která je v Brodě sama.*

Kromě Sešitů (časopisu se snahou o velký kulturní záběr) vycházelo ještě u nás na konci šedesátých let a do roku 1971 Divoké víno. Článek si neklade za cíl hodnotit úroveň nebo rozdíly mezi uvedenými periodiky, pouze připomíná: jestliže se Sešity snažily vytvořit časopis polykulturní se zájmem o poezii nedominujícím, Divoké víno tisklo hlavně poezii, a sice generační, pověšinou začínajících autorů.

Z pohledu odstupného až posupného můžeme nad tehdejšími autory tu a tam ohrnovat nos - je myšlenka v našem případě kontraproduktivní. V Divokém víně (stejně jako ve Psím) objevuje se ve značné míře to, co nás stláčí do průměru, a tedy do škrtu: slabý zážitek openětený mnoha slovy sestavenými do rozbředlé formy: nejčastěji se ne-

glosy • recenze • zprávy • anonce

p o e z i e 1 9 6 9 - 1 9 7 8

funkčně „řádkuje“: *už / tak pojď / ještě kousek / kdosi jí dýčbá za zády / tleskne*, nadužívá čeština: *listopad, mužopad, šatopad, nicotpád* apod., poetizuje: *a já se přesto vracím / proti času / do kožíšku vzpomínek*, sémanticky hraje: *rámů már, spípsi, luny lnu...*, neobratně zdůrazňuje: *všíplas očima / v má ústa*, používá hrubek: *i v svojem domě zabloudím*, tradičně patetizuje: *Ano; Smrt už pokračovala / a zanechala nás pro potřebu / nové trávy // (každým hrobem bobatne hlína)* nebo naivně prohlašuje: *I Bůh se jednou / naučí říkat / DĚKUJI!*

Verše typu:

*Já odcházím - jsem tu nepatričně
Jak kost v brdě položená příčně
Jako hrnec sádla v ortodoxní kuchyni
Jak nevěsta přestrojená za tchýní
Jako prdel přestrojená za nevěstu
Jako oboustranná kramle v těstu
Jako ječná slza v dětské zřítelnici
Jako azbestová pecka v svící...*

...

Ti bozi výrazní ti páni profesori

*mě chtěli vylákat na svůj voskový
prs
Až touhou zkřivený bych padl jejich
dceři
na studovaný klín na opruzený mls
než najdu odvahu říct že jim na to
seru
kaštany vyčichnou a svezou seno
z luk
A boží svalečky jež poroučeji peru
přestěhují se do dychtivějších ruk...*

od **Karla Sýse**, který v Divokém víně dobutoval, oproti výše zmíněným působí tedy konsekventně, jsou štěpivé, když nadnesu: metafore sklenuté, a hlavně: *poučené*, oproti jiným výrazně eroticky zabarvené, zřetelné a lapidární, všimající si kromě mlhy též drobných detailů každodenního života - *ovšemže ne* ve smyslu poezie všedního dne - , takže nebylo divu, že svými texty ovlivnil řadu svých přátel, a bohdá i nepřátel, ať už si to chceme, či nechceme připustit. Kádrováci v nás možná namítnou: v jakém smyslu...

Nemůžeme na této ploše citovat všechny autory, kteří v DV publikovali a které bychom chtěli. Proto jenom připomeňme verše **Petra Cincibucha**

Báseň

Přijeli všichni.

*Praga Grand i Alfa, mohutný
Austro-Daimler,
sportovní Chevrolet s nízkým sklem,
bílý Napier,
Ford T, Mercedes - Benz, Simplex,
Vauxhall,
Lancia Theta, Peugeot Bébé,
Renault Torpédo, MG Midget,
francouzský Talbot, Hispano-Suiza
z roku 1924,
Sunbeam, Alfa Romeo, voituretta,
L & K, Bentley,
Lanchester, ano i Silver Ghost a
moje
vínová Piccolka s černými
blatníky.*

Tráva, slunce, modro.

**DIVOKÉ
VÍNO 2
71**

glosy • recenze • zprávy • anonce

p o e z i e 1 9 6 9 - 1 9 7 8

a Animal Triste od Pavla Řezníčka (DV 1/70):

Ožívají stejné problémy
ale na vyšší úrovni
jsou tu pořád problémy zelené jako konzerva napjatá
v luku

řeky jsou tlusté ruce buňatější
v protějším domě se otvírá okno a jsou vidět plíce
už dlouho jsem neměl báseň
nebo text jak tomu stydlivě říkáme my očka na hřbetu
už dlouho jsem neměl ženskou dneska je to zrovna
16 dní
nepočítaje v to ocasní bry což jsou jakési nepodařené
básně
se zlomenou špičkou (nemyslete na masturbaci braje
se to s ní)
smaragdům a parníkům se daří jen ve vlnku
nikdo nemusí přítom nikoho žrát ani jazz nemusí
sezrát pánaboba
milosrdná sestra s očima kostelních pokladniček
do nichž kostelník naházel kozičky modlitebních knížek
čili: z modlitebních jako z rybích každá ryba musí mít
pasport
když jede z hovězího
březen hořel na hřbetu za potokem bylo zakázané
území
plné cbleba a spálených krápníků přiskákal jsem tam
ve flétně jako
v pytlí jaképak cavky budbu místo límce Rusko místo
krku

couper ici
s dělníky je těžká řeč nebyl jsem Děnikin ale
střílna v nuší
s dělníky je těžký vřed okolo jsou zvířata
poštovní známky
vystřízené ze zvířátek u Milosrdných umírali dělníci
na vředy
o kterých mluvili jako o hříštích
jen je olajnovat osázet divákům nepokojem
z hnisu síť
vždycky jsem si myslí že jsou mi cizí slova vřed
že ve svých básních (textech) bych nemohl napsat
hnis bajzl Hun
kdo píše o smrti je u mě nenapravitelný socan
chlubil jsem se že bych nemohl nebo neuměl psát
o mrdání
„protože to jsou příliš laciné literární záležitosti
srdečko vetešníka lupen na rukojeti deštník užitečný
tak v příjezdu“
vida jejich bratrská pomoc se vevalila přeti kolonami
na poštovní známce nebyla ještě veš viděl jsem tam
jen zájezdní
hostinec fotografa na stole ministra v bárce
a pak měsíc který obléval perforaci kdo ho neznal
býval poděšen
stojím nad tím textem jak nad vymaštěnou ženskou
tak za tím jsem se honil
oba dva jsou vlníci oba jsou vlníci oba jsou ovcí

Myšlenka pták básníka *)

Zatímco v připomínkách k poezii **Divokého vína** upozorňujeme na chyby vznikající z naivity, z neznalosti apod., v poezii z **Literárního měsíčníku** (7/1976, 10/1977, 8/1978) můžeme naznamenat „errory“ přímo naprogramované, ve svém důsledku zhoubné jak pro poezii, tak pro společnost. V poezii se často *buduje* jako v 50. letech, báseň se stává ideologickou zbraní, agitkou:

Dušan Žváček - *Ríjnové jablko*

Podzimní rudé jablko
břeje nás v dlani
jablko chudých
na kterém si vylámalí zuby páni...

Nespadlo samo
Jablko
Hněv lidu setřás je ze stromu historie
nad jehož kořeny
tisíc mrtvých listů tisíc doktrín žije...
...Kdo nad ním obrnuje nos
komu se nezdá
V tom rozkrojeném jablku
je lidstvo tvoje nejšťastnejší hvězda

A to prosím v Dílně v LM 10/1977! Čili člověka nepřekvapí ani **Karel Heřman**, jenž ve své básni *Jak přichází na svět mít* tvrdí, že *Jako jasné slunečný den, / jako děti v pískovišti, / jako deštník lásky, / jako těhotná žena, / jako mozolnaté prsty dělníka, / jako myšlenka pták básníka**, že **Ota Řídký**, člen KV KSČ v Brně, zde publikuje *Báseň bratrovi na cestu z vojny* a v ní verše: *Jen dvakrát přidals jaru zeleně / a s podzimem / Jednou ke vzpomínkám listy / Slušlivé v dozrávající mužnosti (listy? otázka autora) / nových letokrubů / kručích chlapským přátelstvím / i poctivostí díla...*

P.S.

Autor výše psaných řádků se upřímně diví, jak vůbec mohl kdysi v takovém měsíčníku tisknout, a nemá na omluvu co dodat.

glosy • recenze • zprávy • anonce

Dodatek k poezii 1929 - 1938

Jaroslav Janouch
Kočka.

*Zněl venku deště blas,
když někdo vešel lebounce.
Za mnou stanul tichounce.
Hlas hebký, přadlivý
a jemné fluidum měl.*

*Vše splývá, němí,
že i bílý list papíru se rozechvěl.
Sít nadýchaných vláken zvuku
kolovrátkem spletla, křížila se.
Tón nepřátelství zazněl v toku blase.
Tu kdos kladal měkkou tlapku na klín,
čísi blas tam zvonil.
Vody pád, kočky blas,
večerní, večerní zvonů blas,
vzpomíná se.*

Své verše začal Jaroslav Janouch (1903 - 1970) publikovat v roce 1928 v časopise Forum a dále v Cestě, Akordu a Poesii. V té době se sbližuje s katolicky zaměřenými básníky a spisovateli (V. Renč, F. Křelina, J. Kostohryz, V. Prokůpek a J. Zahradníček).

Spolu s J. Heydukem zakládá časopis Blok, do něhož přispívali Durych, Halas, Hořejší, Hora, Vančura a další. Z finančních důvodů výšla pouze dvě čísla.

Pro Dobré Dílo překládá z polštiny, přispívá do Florianových Archů. Později zástupce ředitele a redaktorem Slovanské revue, redaktorem Vyšehradu, píše knížky pro děti - jeho historický román *Pro čest a slávu* se dočkal celkově sedmi vydání! V roce 1949 překládá román Henryka Sienkiewicze *Křížáci*, který v jeho překladu vychází dodnes (naposledy Sfinga 1996)!

Báseň „Kočka“ je ze sbírky „Měsíční hodiny“, již v počtu 100 číslovaných kusů (ve skvělé úpravě Josefa Velčovského - s použitím reprodukcí soch Ladislava Janoucha) vydal jako soukromý tisk akademický sochař Ladislav Janouch, syn Jaroslava Janoucha.

Petr Cekota

A být už zde

Dost dlouho čekal básník Vojtěch Kučera na knižní vydání své prvotiny. Nyní konečně jeho *Samomluvy* vycházejí díky nakladatelství *Vetus Via*, které vyniká neobyčejnou péčí o literární klenoty starší i současně. Tím nemá být řečeno, že Kučerova poezie je na vrcholu současné básnické tvorby, ale jen to, že si vydání bezesporu zaslouží.

Je to totiž poezie uzralá, a byť ji možno nazírat jako bolestivou, pocitové rozjíření nevyplývá z nějakého okamžitého vjemu, jenž se dene na papír. Kniha zahrnuje období od začátku roku 1996 do současnosti a její kompozici určuje zřetelný vývoj básníkova jazyka i způsob ovládnutí svého prostoru. Rozdělena je do tří částí: *Samomluvy*, *Tišina* a *Vniveč*, které naznačují autorovo podprahové směrování k vnitřnímu osobnímu projasnění. Víme, že s milostnými motivy zachází každý básník různě, ale u Kučery možno vidět určující rys, jímž je snaha po smíření. „*Nevím, zda ještě, už, konečně či teprv,*“ zní příznačný verš v básni *Trn*. Převaha příslovečů pramenící ze snahy překonat vzpomínku nejprve trpkou výčitkou a později vědomě hledanou sebereflexí, potvrzením pravdivosti stavu srdce a myslí, dodává této poezii niternou osobitost. Nad rozboureným nitrem se náhle rozprostírá tišina, konejšivý soumrak, který utlumuje vášně a dává nám nahlédnout do zóny klidu, kde lze spočinout. Není mnoho takových autorů, kterým stojí za to psát právě o tom, když už je po všem, když člověk rozmlouvá už jen se sebou, a přece trvá naděje. Stačí být jen zde a toto vědět!

Ivo Harák

Překážky položené vhodně?

V kladení si překážek hledejme velikost básníků. Takoví, kteří vystačí s tvarem jednou provždy nalezeným, takoví, u nichž je tvar výslednicí neumění a nikoli vůle, takoví, kteří hledají věci módní nebo snadné, neměli by se raději básníky ani zvát. Skutečného mistra poznáš podle toho, že omezeními spíše roste; ta se však nesmějí stávat ani mříží ani záchrannou síť.

Zdálo by se, že „skácelovská čtyřverší“, se značnými omezeními metrickými (jejich spád je většinou jambický), rýmovými (umně je zde ale využito – často zdvojených - asonancí) či omezeným rozsahem, čtyřverší tu po halasovsku tu po holanovsku variovaná, neposkytuje prostor pro rozlet tvůrčí fantazie. A přece si právě je **Vladimír Křivánek** volí za jediný rozměr své nové sbírky *Testamenty*.

Netrváme, že se zvolená metoda nemůže čtenáři tak od padaté stránky zdát mechanicky opakována a tedy nudná; Křivánek od sebe jednotlivé texty naštěstí odlišuje nejen po stránce tematické (tu převládá rovina milostná, tam reflektivně-existenciální; vše podtrženo pozorností k symbolné platnosti dění přírodního), ale také po stránce kompoziční a rytmické.

Zvolená metoda s sebou přináší formální sevřenosť textů – textů bez plevelních slov a nadbytečných ozdob; pokud ovšem úloha autorova nepoklesá až na jakési doplňování tajenky předzjednané rytmem a rýmem: „*Den sluncem oslepý / se ke mně vlidně sklání / žijeme v předpeklí / anděly milování.*“ – jak málo zdají se pak všechna ta velká slova být odůvodněna něčím jiným než potřebou vyrábět krásno! (Kontrastně k následující básni – bohaté nedopovězeným, výmluvně svojí stručností: „*Zrysoka padá déšť / patriarchální, němý // za dnů kdy uzlínáme / jsme k zemi přibíjeni.*“)

Kde občas 1. os. mn. č. manifestuje – s prstem zdviženým didaxi – obecnou pravdu, svědčí 1. os. č. jedn. osobním prožitkem, hořkým, vědoucím o paradoxech a nesnadnosti žití, vážícím si více mnohoznačné přesnosti básnických obrazů než až příliš jednoznačné (a proto sémanticky vyprázdněné) deklarativnosti frázi.

Křivánek je básník vědoucí, poeta doctus; jenomže také nejvíce hodný důvěry, pokud dokáže na přečtené a naučené zapomenout, aby báseň byla zkušeností právě teď (znovu) získávanou a ověřovanou, něčím nehotovým, neboť nikdy nedohotoveným, jedním z možných úhlů pohledu (který je jindy

– podle povahy chvíle – možno doplniti jiným), jednou z metod zmáhání a přepodstatňování světa i lidského údělu v něm. Verše pak mají podobu axiomů – platných pro tuto chvíli a tu-to báseň: „*čeho se dotkneš promění se v písň / a vše co mýjíš dostihne tě.*“

Aniž by se zjevně usilovaly svědčit a přesvědčovat, přece vydávají Křivánkovy verše svědectví. O věci samozřejmé, a přece ne-patrné: „*blína se nadechne / a rozezpívá.*“ O vyprázdněnosti slov, gest, motivů... „*Ač není konce jejen tma / děrává tma s plombami hvězd;*“ „*Tajemství písňě bylo odhaleno / panenství písňě bylo prodáno.*“ O tradici poklesající na emblém – vyplňovaný novým (byť pokleslým) významem: „*Trojskému koni kručí v útrobách.*“ O jazyce v rozpětí od poetického patosu po všechnodenní konkrétnost: „*Všechno už jsme si vyměnili / urážky něhu pot i sliny.*“ O idyle usvědčované ze své časnosti, z toho, že je pouhou maskou, pouhým zdáním, krátkým nadechnutím mezi dvojí bolestí, neboť „*...všechna krutost světa čeká v předsíni.*“

Oceníme sémanticky podloženou hru se zvukem slov („*Příteli pij vždyť co z nás zbude / jsme drceni na vinný rmut / a sladkost moště sladkost krve / v sudech se změní na osud.*“), oceníme potřebu žasnout (nad jakoby poprvé patřeným), pozorovat, zaznamenávat, nezasahovat („*jak dítě s ústy na skle žiješ*“), ale přece jen zůstaneme obezřetní tam, kde se nám zdá, že básnický obraz jenom rozmělňuje a okrašluje to, co by – vyřčeno bez okras a bez obalu – jinak působilo mnohem silněji: „*Jsou dny kdy v sebe zbleděný / jak na dno vody která plyne / nabmatáš slepý šlahoun bytí / a květ leknínu navždy mineš.*“

Přes všechny výše uvedené výhrady lze ovšem nad novou sbírkou Vladimíra Křivánka hovořit o překážkách položených vhodně.

Vladimír Křivánek: Testamento, H+H, Praha 1999, 1. vydání, náklad a cena neuvedeny, 120 stran

glosy • recenze • zprávy • anonce

Radek Václavík

Beskydská poezie Jaroslava Žily

Sbírka ostravského básníka **Jaroslava Žily** „*Nejstarší žena vsi*“ je natolik útlá, že by se dala přečíst během chvíliky strávené veste v knihkupectví. Stejná je i Žilova poezie. Krátká až úsečná tvrzení jsou zde osekána na samou dřeň. Nic tu není navíc, místy spíš jako by něco scházelo, co básník zámemě nedopověděl a co se zamlčeno skrývá v básnickém zásloví. Ne nadarmo mluví Petr Hruška na předsadce knihy o Žilově verších jako o jakémusi beskydském haiku.

Skutečně, básník hledá a váží slova, jimiž by vystihl chvíli okamžiku, ale zároveň jimi nalezl obraz, kterým by onu prchavost chvíle překlenul v něco trvalého: „*Vše co jsem prožil / je pocitem tvora / na temeni hlavy*.“

Někomu se může zdát zhutněná forma haiku či jiného podobně stavěného textu svazující. Báseň se nestáčí na drobné ploše rovinout a dříve než začne, chýlí se ke konci. Žilova poezie je jistě v tomto ohledu více statičtější nežli jiné básnické formy, které dovolují autorovi více se rozepsat. Dynamika verše je jemnější, ne tolik útočná, nicméně i přes onu nehybnost se dá říci, že se v jeho poezii něco děje. A to zvláště v okamžicích, kdy se básník snaží vystihnout to nejpodstatnější ze života jeho předků na beskydských kopcích.

Básník jako by stál stranou všeho dění, není sebestředný, spíše pozoruje zaznamenává životní drama lidí mu blízkých. Z vlastní zkušenosti či od svých rodičů ví (...) „*jak ukončil svůj život / Eduard B. / poslední z lidí / vyrábějících mlýnské kameny*“ nebo jak kdesi stávala hospoda (...) „*kde starík s podlátými zuby / pil na zdraví své smrti*.“ V této poloze se mi básník zdá nejsilnější a nejčistší. A to na dobrou poezii stačí! Žila totiž dokáže vytvořit obrazy navenek jemné, ale vnitřně zdrsnělé. Takové, do kterých básník vkládá své dojmy se setkání s člověkem, který (...) „*pak tiše a zvolna vypráví / o domech které staví / a pije dokud neuvidí / místo svého oči*.“

V Žilově verších nechybí také jemně vulgární, expresivní humor: „*Proti světu / bledala v lávvi kapky alkoholu / Je prázdná řeka / jako dědový koule*“. Pro básníka je také typické užívání kombinace civilního jazyka s lyrizovanou řečí. Na jedné straně dokáže autor civilními slovy vystihnout běžnou manželskou situaci, kde jeden o voze, druhý o koze: „*Vrať mi mé jméno / křičela na jeho záda / obnutá nad polékou // Práskl lžící do stolu: / to není k žrádlu!*“, na straně druhé se Žila odváží k jemné přirodní reflexi: „*Na kmen jeřábu / dokázal můj děd naroubat hrušni / po čase dala plody tak trpké / že se nedaly jíst*.“ Zvláště se mi líbí básníkovy verše, které pracují s jemnou nadsázkou či ironií: „*Dokonalost jejich řeči a uměřenost gest / mne uvrbly v přesvědčení: / ti lidé chovají psa s čalouněnou hlavou*.“

Žilu bych však nerad přeceňoval. Místy jsou totiž jeho verše natolik prosté, že upadám v podezření, zda by to samé nedokázal napsat kdokoli jiný. Konkrétně mám na myslí jednovětnou báseň: „*Bez hnuti vidím stromy růst*.“ V této básni se mi zdá, že básník zachází ve své strohosti výrazu příliš daleko. Verš vyznívá banálně, ale i přesto je mu věnována celá strana. Podobně na mě působí o jeden rádek delší báseň: „*V místním muzeu byvá průvodkyní / vždy nejstarší žena vsi*.“ Tyto verše mně svojí informativností více než poezí připomínají suché novinové sdělení. Protože se však v Žilově sbírce vyskytují jen sporadicky, nic to nemění na tom, že básníkovu sbírku považuji za povedenou a hodnou k přečtení.

Jaroslav Žila: Nejstarší žena vsi, Host, 2000, 38 s., cena 55,-, náklad neuveden.

Redakce Psího vína moc děkuje spisovatelům Stanislav Havelkovi a Evženu Turnovskému za finanční dary. Zároveň sdělujeme, že minulá katastrofická zpráva už neplatí, že jsme dostali peníze od Kulturního fondu města Zlína a Ministerstva kultury, jež ovšem postačí jen tak tak na krytí nákladů s tiskem časopisu sponzených. Nejen o těchto problémech chceme mluvit se čtenáři a autory Psího vína na setkání v Nezdenicích 18. - 19. srpna 2000.

PSÍ VÍNO oznamuje, že

18. - 19. srpna 2000 pořádá

2. básnickou pouť

čili Veřejné zasedání redakční rady PV v Nezdenicích

PROGRAM (bude doplněn):

18. srpna 2000 pátek

- 18.00 hod. Zahájení výstavy soch Zdeňka Tománka a jeho přátel
20.30 hod. Autorské čtení ve stylu Hyde parku
Noční guláš
Hudba

19. srpna 2000 sobota

- 9.00 hod. Jaroslav Kovanda „Zpráva o Psím víně“
9.30 hod. Milan Kozelka, redaktor Votobie, „Jízda vlakem“ - performance
9.45 hod. Ivo Harák „Paradoxy současné literatury aneb INFLACE SLOVA“
10.30 hod. Tomáš Koudela, redaktor Votobie, „Jízda autem“ - performance
10.45 hod. Jaroslav Kovanda „Jakýmž způsobem přispívám k dodýchávání poezie“
14.00 hod. Diskuse: „Poezie u DNA společnosti?“

* Svou účast zatím přislíbili básníci Milan Hrabal, Radim Kopáč, Viki Shock, Petr Čermáček, zástupci časopisu WELES, jmenovitě Robert Fajkus, a režisér a překladatel J. A. Pitinský a další

NEZDENICE odvouzují některí pokroví historici ze slov *NENÍ ZDE NIC*, (a za horou víc - sousední Záhorovice), čili obec pro současnou poezii jako stvořená, která nám však nabízí užívání nádherného veřejného táborařství v místech bývalého lomu („Ve skale“), koupaliště (vezmi si plavky), lyžářskou chatu a výše zmíněný noční guláš.

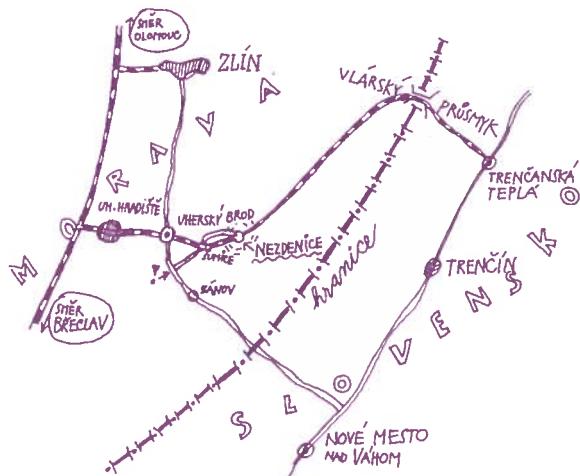
U koupaliště je pramen kyselky (též zdarma). Stan si vozit nemusíš, stačí, když si přineseš svůj spacák. Starší budou moct přespát ve svém spacáku v chatě. Vezmi s sebou též jakékoli čtivo, kteréš jakýmkoliv způsobem vydal. Bude prostor k ukazování si, případně i prodej.

Nezdenice leží asi 7 km od hranic se Slovenskem, tedy pro slovenské autory výhodná poloha.

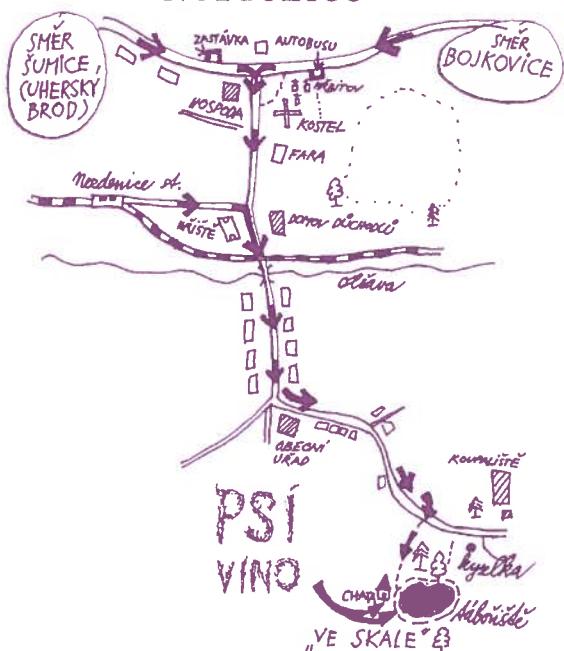
Do Nezdenic jede vlak!

Kde jsou Nezdenice?

Nezdenice

Upozornění: Bylo by dobré, abys dal o sobě vědět (do konce července), abychom zase my věděli, kolik zajistit stanů, resp. porcí nočního guláše... Kontakt viz tiráz!

• Č T Ě T E •

DVA VEČERY

Takových sborníčeků se ve světě tiskne asi neurekom. Takových sborníčeků o 48 stránečkách; do rodinných si-rek by se to snad vešlo... A verše? I těch by se snad podobných našlo... Co je ale na tom výborku podivného a inspirujícího? No že ty dva večery poezie se konaly až na severu - v Ústí nad Labem - v Centru křesťanské kultury, tak blízko kolejí a z mýdel pachů, a první večer byl slovenský a druhý lužicko srbský. A na prvním večírku čeli své verše Michal Dzúrik a Marián Grupač a na druhém Madlen Domaškec, Andrea Wałdžić a Měrana Cušcyna.

A že se z těch sezení na přelomu dubna a května 1999 vydal sumář! A v Dzúrikovi jsem si čel: *Aj ja / by som sa rád s tebou / pobožkával o tom // aké je to krásne / ked' ma venčiš / paní moja...* A to kouzelné slovo *Zaránky: Dve vrznutia / Postel a dvere // Dedko na záchode / Slnko na východe // To tretie by ma prebral*. A v Mariánovi Grupačovi, že *pohľad ti odkväcol a jinde (K)rútim sa / proti smeru smrti / život / nemusí byť iba krutý / Kde som / tam zrastám / (raz tu - raz tam) / s vrstvou prsti / prstami ju / mrvím v hrsti...* a další subtilní verše.

Ostatní Lužické Srbky ať prominou, když na tomto mém úseku zveřejníme jen tu od Měrany Cušcyny (*v překladu „ambasadora Lužických Srbů v Čechách“ básnika Milana Hrabala z Varnsdorfu*):

X X X
*Pod lucerničkou noci
v starobylém městě B.
košilka při objímání
zvedá věž
nos do výšky
žíznící vlnkost
zabřeje rty
mlsně vylízána teče
pramínkem lucerničky
kvůli niž teď
za keříkem
zmilkne vzlyk*

A co je ještě chvályhodnější a čistotě svazku (který vzhorně uspořádal Petr M. Koubek) odpovídající, že finančována z prostředků prodeje knížky kritik kritika a básníka Ivo Haráka!

Čtěte, seženete-li!

Vydalo CKK sv. Vojtěcha v roce 2000, Ústí nad Labem.

Ilustrátorem 13. čísla Psiho vína je **Boris Jirků** (naroden 10. 4. 1955) a ilustrátorem asi nad jiné povolaným. Vzpomeňme jenom jeho brilantní výtvarný doprovod Márquezových Sto roků samoty a Bulgakovova Mistra a Markétky...

Boris Jirků vystavoval u nás i v zahraničí, jeho díla jsou zařazena v prestižních galerích: v NG Praha, SG Zlín a v soukromých sbírkách v České republice, Austrálii, Itálii aj. Je docentem na pražské VŠUP, vede ateliér figurální kresby, v posledních letech se věnuje i plastice. Jeho rukopis je nezaměnitelný, znepokojující, nastavující zrcadlo lidské formě. Ve svých „globálních“ perspektivách, ve zkratkách, úžících se do prostoru, jako by viděna „okem bez víčka“...

13. Psí víno vyšlo za finančního přispění

Ministerstva kultury ČR,

*Nadace Dagmar a Václava Havlových VIZE 97
a Kulturního fondu města Zlína.*

Uzávěrka příštího (14.) čísla je 20. srpna 2000.

Pod registračním číslem MK ČR 7981

PSÍ VÍNO, časopis pro současnou poezii,

vydává a rediguje Jaroslav Kovanda s redakčním kruhem:

Miroslav Brück, Petr Čermáček, Vratislav Färber, Ivo Harák,

Marián Hatala, Milan Hrabal, Libor Martinek, Jan Novák,

Milan Libiger, Jan Krčma, Viki Shock a Michal Šanda.

Adresa: Jaroslav Kovanda, s.r.o.

Lesní čtvrt 3728

760 01 Zlín

tel.: 067/721 2338

e-mail: psi.vino@volny.cz

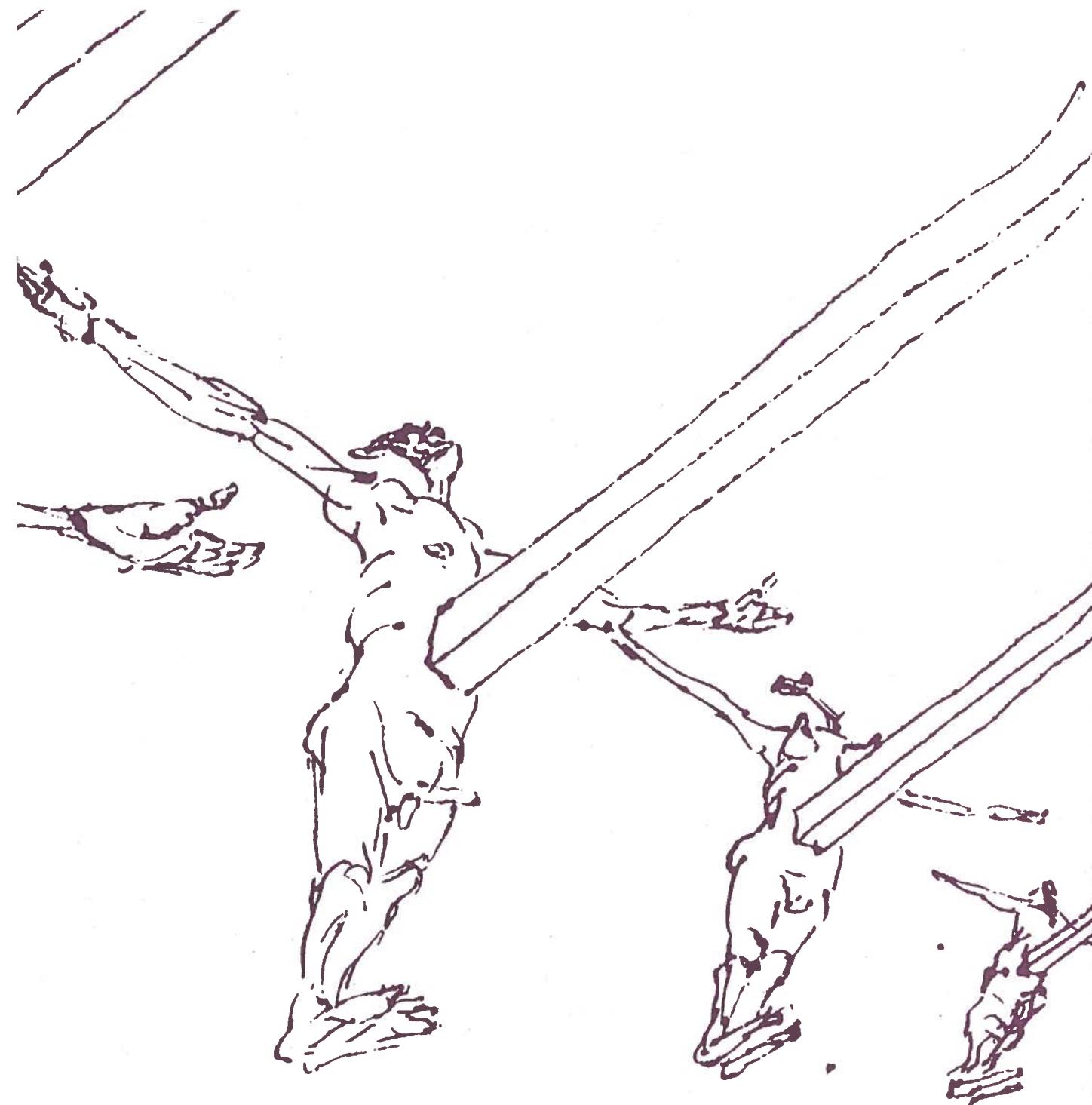
Sazba a zlom: RENO Zlín.

Tiskne Knihovna F. Bartoše, Zlín.

Logo F. Petrák, grafická úprava Jaromír Komín.

Vyšlo 28. června 2000.

Cena 25,- Kč

© Illustrations Boris Jirků